

Dear Ladies and Gentlemen,

It is my pleasure to address you at this gathering dedicated to a wholly new institute of our criminal procedure law, which is expected with reasons to significantly contribute to faster and more efficient criminal proceedings, and at the same time to act both in accordance with the interests of righteousness and to consistently protect basic rights of a person injured by a criminal offence.

The objective of the Ministry of Justice is not only to facilitate righteous normative basis for more efficient criminal proceedings, by the use of appropriate legal suggestions, which is undeniable in vital interest both of legal system and our society, but this Ministry has the intention to make the fast criminal proceedings also a righteous at the same time, so that in addition to it the person injured by a criminal offence lives to receive appropriate moral and material satisfaction in a way used to solve the subject of the criminal proceedings.

Plea Agreement is a completely new institute in our criminal proceedings, which is, by the way, a characteristic of Anglo-Saxon criminal proceedings, or the so-called adversial (party) models of criminal proceedings, but at the present time it is widely accepted also in numerous Continental-European criminal procedure legislatures, so sometimes even theory mentions a unique infection by this solution (*plea bargaining infection*). This institute is typical of USA, where it has shown a long time ago its value and essentially contributed to more efficient criminal proceedings.

The introducing of certain models of the Plea Agreement into criminal procedure systems of mixed type represents relative news, however this is not a rarity any more, but quite the opposite, it represents a certain tendency present in legal systems of most of the modern states characterized by the Rule of Law. It is a typical example of a consistent convergence of two world criminal procedure systems – Adversial or Anglo-Saxon and Mixed or Continental-European, and the modality we have chosen in our legislature represents a relatively moderate variant which is deemed as acceptable in our circumstances and which is a sort of combination of very extensive solutions from the typical adversial proceedings and much more restrictive solution that, for instance, exists in German practice, even though Germany too is planning to introduce formally the so-called deal in its legislature soon. This institute in our criminal proceedings can lead to a faster completing of many of the criminal proceedings and the reduce of expenditures, without endangering the interests of legality and righteousness. It also represents a basic *ratio legis* of this institute in our Criminal Procedure Code.

Although it is frequently noticed in theory and in comparative researches that in USA, as well as in many other states which widely implement the Plea Agreement (for example in Canada), as much as between 90 and 95 % of criminal subjects are completed by concluding such a Party Agreement, we should not apriori expect to have so high percentages automatically present in our practice, which is not our objective at this moment. We should not forget the fact that in USA every plea of guilty is not a result of the agreement with the Prosecutor, but circa ½ of the plea of guilty is autonomous, when defendants pressed by evidence, confess a criminal offence they have committed undeniably, knowing that they would be declared guilty in any case, but a sentence would be much more severe then. Namely, the so high percentages in the USA are a consequence of both the existing tradition in the USA and some characteristics of the whole legal system and judicial practice. First of all, the fact is that penal policy in that country is multiply more severe than it is the case

here, so among other things, due to this too, most of the defendants tend to have the proceedings ended by the Plea Agreement and they are ready to negotiate at the very beginning, and with the view of rules of the so-called Guidelines on Sentence Pronouncing in the USA, a defendant, with the suggestions of their defence lawyers, consents to very serious sentences. We believe that in our circumstances it is completely satisfactory to implement, at the very beginning, new rules that relate to the Plea Agreement. A significant percentage of cases is solved in this way, and then in combination with some other new and innovated procedure mechanisms, such as for example, the case with conditioned opportunity of prosecution, it can be very useful for solving criminality of less and medium seriousness, in order to enable judicial bodies to deal with the most serious criminal more energetically and successfully.

Ministry of Justice has, by proposing certain amendments and changes of the Criminal Code which have been adopted recently, created normative conditions for rational aggravation of penal policy, which has now, by appropriate amendments of the Criminal Procedure Code, and especially by introducing the Plea Agreement, enabled to motivate a defendant more in order to solve the criminal case without the classic trial.

We are aware of the necessity to make the criminal proceedings faster and we believe that, with the latest amendments of the Criminal Procedure Code, we have created a great number of procedure possibilities for significant acceleration of criminal proceedings, but at the same time we are completely aware of the fact that all of these either completely new or pre-existing and now significantly modified procedure institutes have to be founded on the principle of the righteous conducting of criminal proceedings. We are especially proud of a very consequent protection of injured persons' rights, which is taken care of within the new provisions in relation to the Plea Agreement, but at the same time we have paid a significant attention to the protection of the basic rights of a defendant in the criminal proceedings, which are even now, after the latest amendments of the Criminal Procedure Code, at a very high level, so they are in compliance with the highest international standards.

Aiming at faster and more efficient criminal proceedings, we stick to a well-known idea that only the justice which „comes on time“ represents justice, and that the justice which is too slow and reluctant loses the character of justice.

Поштоване даме и господа,

Задовољство ми је да Вам се обратим на овом скупу посвећеном једном потпуно новом институту нашег кривичног процесног права, од којег се с правом очекује да значајно допринесе бржем и ефикаснијем кривичном поступку, а да се истовремено поступак како у складу са интересима правичности, тако и да се доследно заштите основна права оштећеног кривичним делом.

Циљ Министарства правде није само да одговарајућим законским предлозима, омогући ваљану нормативну основу за ефикаснији кривични поступак, што је неспорно у виталном интересу како правног система, тако и нашег друштва, већ ово Министарство настоји и да брз кривични поступак истовремено буде правичан, те да поред тога и оштећени кривичним делом доживи одговарајућу моралну и материјалну сатисфакцију начином на који је решен предмет кривичног поступка.

Споразум о признању кривице представља један изразито нови институт у нашем кривичном поступку, који је иначе карактеристичан за англосаксонске кривичне поступке, односно тзв. адверзијалне (страначке) типове кривичне процедуре, али је данас веома широко прихваћен и у бројним континентално-европским кривичнопроцесним законодавствима, па се чак понекад у теорији говори и о својеврсној зарази оваквим решењем (*plea bargaining infection*). Овај институт је типичан за САД, где је одавно показао своју вредност и суштински допринео ефикаснијем кривичном поступку.

Увођење одређених модела споразума о признању кривице у кривичнопроцесне системе мешовитог типа, представља релативну новост, али то више није никаква реткост, већ супротно, представља одређену тенденцију, која је присутна у правним системима већине савремених држава које се одликују владавином права. То је типичан пример складне конвергенције два велика светска кривичнопроцесна система адверзијалног или англосаксонског и мешовитог или континентално-европског, а модалитет за који смо се определили у нашем законодавству представља једну релативно умерену варијанту, коју сматрамо прихватљивом у нашим условима и која је једна врста комбинације веома екстензивних решења из типичних адверзионих поступака и знатно рестриктивнијег решења које на пример, постоји у немачкој пракси, мада иначе и Немачка планира скорашње увођење тзв. deal-а и формално у своје законодавство. Овај институт у нашем кривичном поступку реално може довести до бржег окончања многих кривичних поступака и смањења трошкова, а да се при том, ипак не угрозе интереси законитости и правичности. То представља и основни *ratio legis* овог института у нашем Законику о кривичном поступку.

Иако се у теорији и компаративним истраживањима, често запажа да у САД, као и у многим другим државама, које широко примењују споразум о признању кривице (као на пример, у Канади), чак између 90 и 95 % кривичних предмета бива окончано закључењем таквог страначког споразума, не треба априорно очекивати да тако високи проценти аутоматски буду присутни и у нашој пракси, а то у овом тренутку и није наш циљ. Не треба заборавити да ни у САД није свако признање кривице резултат споразума са тужиоцем, већ до око ½ признања долази аутономно, када окривљени притешњени доказима, признају кривично дело које су неспорно учинили, знајући да би и без тога били оглашени кривима, али би тада казна била далеко тежа. Наиме, тако високи

проценти у САД, су последица како већ постојеће традиције у САД, тако и неких особености укупног правног система и судске праксе. Ради се пре свега, о чињеници, да је казнена политика у тој земљи вишеструко тежа него што је то код нас случај, па између осталог и због тога, већина окривљених тежи да се поступак оконча споразумом о признању кривице и спремни су на преговарање у старту, а с обзиром на правила тзв. смерница о изрицању казни у САД (guidelines), окривљени, а уз сугестије својих бранилаца, пристају и на прилично озбиљне казне. Сматрамо да је у нашим условим сасвим задовољавајуће да се у самом старту примене нових правила која се односе на споразум о признању кривице, један значајан % случајева решава на такав начин, а онда то у комбинацији и са неким другим новим и иновираним процесним механизмима, као што је то на пример, случај са условљеним опортунитетом кривичног гоњења, може бити веома корисно за решавање криминалитета мање и средње тежине, како би се омогућило да се правосудни органи енергичније и успешније позабаве оним најтежим криминалним случајевима.

Министарство правде је и иначе, предлагањем одређених измена и допуна Кривичног законика, а које су недавно и усвојене, створило нормативне услове за рационално пооштравање казнене политике, што је сада, одговарајућим изменама ЗКП-а, а посебно увођењем споразума о признању кривице, омогућило да окривљени начелно буде више мотивисан да се кривични предмет реши без класичног суђења.

Свесни смо потребе да кривични поступак буде бржи и сматрамо да смо последњим изменама ЗКП-а, створили велики број процесних могућности за значајно убрзање кривичног поступка, али смо истовремено у пуној мери свесни и да сви ти било потпуно нови, било раније постојећи, а сада значајно модификовани процесни институти, морају бити утемељени на начелу правичног вођења кривичног поступка. Посебно се поносимо врло консеквентном заштитом права оштећених, о чему се води рачуна и у новим одредбама које се односе на споразум о признању кривице, али смо истовремено поклонили значајну пажњу и заштити основних права окривљеног у кривичном поступку, која су и сада, након последњих измена ЗКП-а, на веома високом нивоу, те одговарају највишим међународноправним стандардима.

Тежећи бржем и ефикаснијем кривичном поступку, ми се држимо оне познате идеје да само правда која стигне „на време“, заиста представља правду, те да обрнуто, правда која је сувише спора и оклевајућа, у великој мери губи карактер правде.